

35 років
української
політології
(політичної науки):
погляд сучасника і
співучасника

Любомир Скочиляс,
доповідь у форматі
спогадів і рефлексій

<https://zbruc.eu/node/74881>

«Генеза» – явище епохальне

Ігор МАРКОВ та Ігор ТАНЧИН

З кінцем 2017 року минає чверть віку, відколи у Львові була заснована унікальна на той час дослідницька структура – Політологічний центр «Генеза». Щоби зрозуміти значення середовища, яке тоді сформувалося навколо «Генези», треба, очевидно, нагадати собі, що початок 1990-х був часом великих надій і глибоких суспільних трансформацій, періодом, коли можна було закласти напрями розвитку новопосталої держави Україна.

«Тоді шлюзи були відкритими, тоді був свіжий вітер і була потреба дерзати. Відкривалися нові простори самореалізації, розвитку країни, суспільства. Вони кликали нас... Пізніше країна увійшла в свою звичну (окрім двох Майданів) стагнаційну парадигму розвитку – і дотепер інтереси, на жаль, носять вже суто прикладний, кон'юктурний характер. Ніхто тепер не ставить і не реалізує стратегічних цілей. Все зводиться до фішок, які мають зникомий характер, коротке заповнення», – каже засновник і керівник Політологічного центру «Генеза» Ігор Марков, якого Z попросив пригадати історію виникнення ідеї цієї дослідницької організації, як вона реалізовувалася та чому не переросла у щось ще більш вагоме.

Натомість загальну атмосферу часу – зокрему ту, яка панувала у середовищі «Генези» – передав один з її дослідників Ігор Танчин.

Видання «Генеzi»

- ПЦ «Генеza» видавав низку видань, серед яких «Студії політологічного центру «Генеza», «Генеza-експерт», фундаментальний журнал «Генеza», а згдрм його наступник – «Ставропігiон».

Оглядає: Редакція Критики •
Грудень 1997 • Опубліковано у часописі «Критика», Рік II, Число 1 (3)

К СТАТТІ ОГЛЯДИ АВДІО ТА ВІДЕО НОВИНИ ТА ПОДІЇ ЧАСОПИС ІНСТИТУТ КРИТИКИ

Поширити: [Подобається](#) [Поширити 0](#) [Post](#) 372 [Версія для друку](#)

[Зберегти](#)

Видавництву *Генеza* виповнилося п'ять років, а однойменному журналу – чотири (пробні його випуски за назвою *Філософські студії* та *Студії політологічною центру Генеza* вийшли друком якраз на початку осені 1993 року). Що означали ці роки для журналу? І хоча літа начебто невеликі, все ж можна окреслити певну перспективу.

Гене́за – 30+ років опісля

Ведучий на «1+1», Громадське радіо, Перший Західний

Андрій Юраш, керівник департаменту у справах релігій і національностей Міністерства культури України, Посол України у Ватикані

Олександр Фільц, у минулому - головний психотерапевт Львівської області

Роман Скабара, завідувач кафедри спортивного туризму ЛДУФК

Павло Кучер — український філософ, письменник, громадський діяч. Автор філософської праці «Метафізичні варіації: Маргіналії до „Трактату про істину“» та збірки поезій «Бог. Майдан. Війна». На даний момент - військовослужбовець

«Нова Хвиля»

Ця організація була важливою платформою для молодих політичних діячів та інтелектуалів того часу, сприяючи формуванню нового покоління українських політиків і політологів.

«Нова Хвиля» відіграла значну роль у розвитку політичної науки та громадянського суспільства в Україні, особливо в контексті пострадянських трансформацій. Її учасники активно долучалися до політичних процесів, аналітичної діяльності та формування нових підходів до політичної освіти.

Центр політичних досліджень

Центр політичних досліджень у Львові — науково-дослідний осередок, створений у 1994 році та офіційно зареєстрований у 1997-му. Він функціонує при Львівському національному університеті імені Івана Франка та займається вивченням політичних процесів, електоральної поведінки, партійних систем і політичної культури в Україні та Центрально-Східній Європі. Керівником Центру є доктор політичних наук, професор Анатолій Романюк. Заступником – кандидат політичних наук Любомир Скочиляс, керівником наукових програм – доктор політичних наук, професор Віталій Литвин.

ЦПД регулярно проводив конференції, семінари, круглі столи, видавав велику кількість аналітичної продукції, проводив дослідження.

Активним напрямком була інформаційно просвітницька робота в рамках демократичної освіти, критичного мислення відповідального громадянства.

Основним джерелом фінансування були гранти донорських організацій. Рідко – державні замовлення, ще рідше – меценатські кошти.

Аналітики ЦПД у різні роки

Юрій Гайдук, випускник 1 го випуску політології. Нині – директор Інституту іноземних мов та міжнародних відносин (Instytut Języków Obcych i Stosunków Międzynarodowych), раніше також був завідувачем кафедри міжнародних відносин у цій самій Державній академії прикладних наук в місті Хелм. У 2008 році він здобув ступінь доктора гуманітарних наук у галузі політичних наук в Університеті Марії Складовської-Кюрі в Любліні.

Олександр Шумельда – випускник 1 го випуску політології. Нині - директор ТОВ «Агенція сталого енергетичного розвитку», «Західноукраїнського навчального ресурсного центру» та інш., експерт з енергоменеджменту, консультант проєктів з просування енергоефективності. Співавтор книжки про фінансування політичних партій.

Аналітики ЦПД у різні роки

Оксана Макух, випускниця політології, кандидат політичних наук, нині – доцент кафедри соціології і соціальної роботи НУ «Львівська політехніка».

Христина Поліщук (Алваш), випускниця політології. Нині - кандидат політичних наук, старший дослідник, Дослідницький центр «ДАР» (Демократія. Аналітика. Результат).

Аналітики ЦПД у різні роки

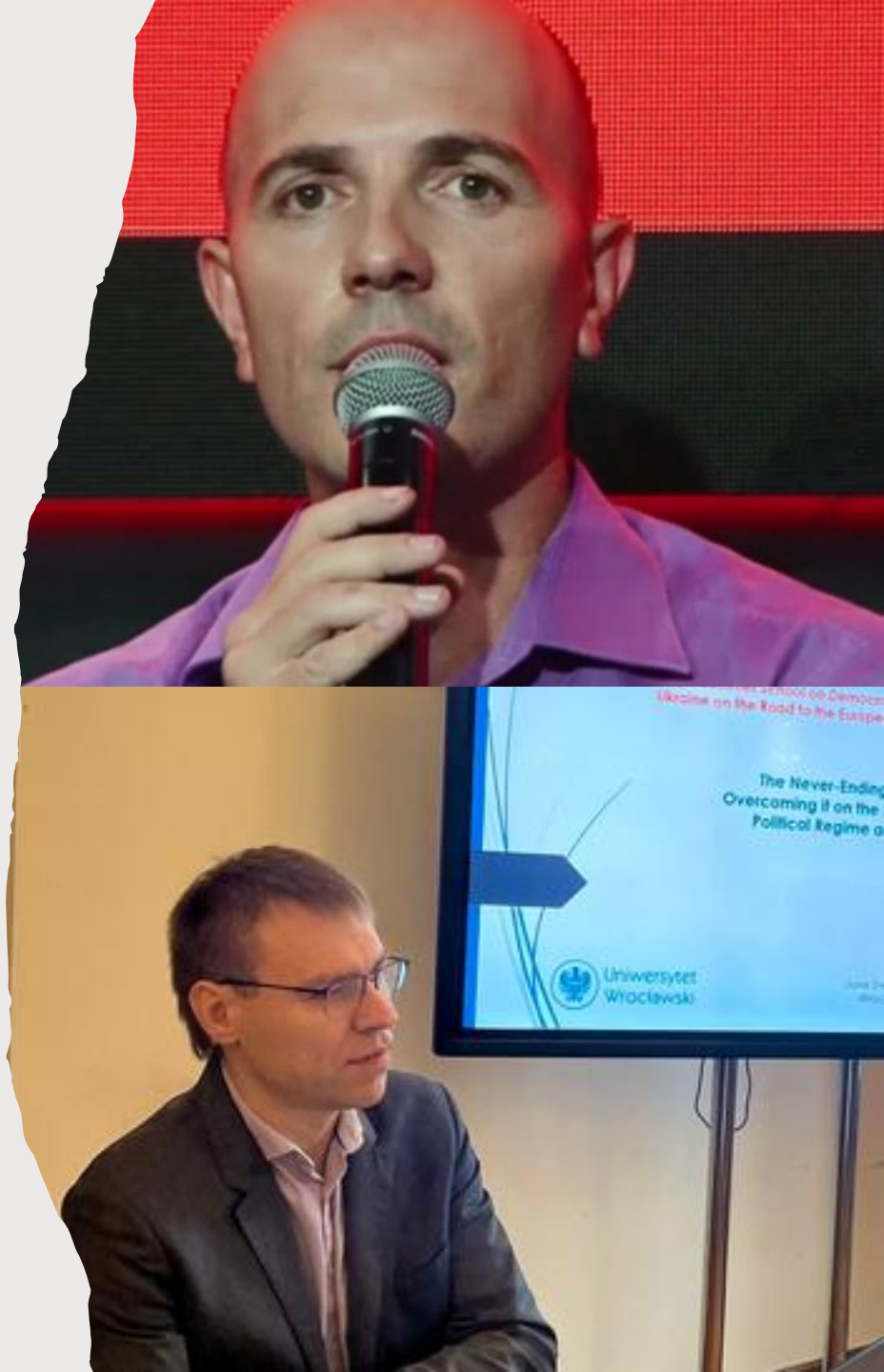
← Ольша Шиманова
(Стефанишин), випускниця
політології, нині доцентка
кафедри гуманітарних
дисциплін ЛДУФК, к. політ,
наук, експерт у галузі
політичної комунікації

Юлія Сокирка (Сліпецька),
→ випускниця політології,
доцентка кафедри політології
ЛНУ, к. політ, наук, експерт у
галузі суспільно-політичних
розмежувань, партій і виборів.

Аналітики ЦПД у різні роки

- Микола Бучин, випускник політології. Нині - доктор політичних наук, професор кафедри політології та міжнародних відносин, декан бакалаврату Інституту гуманітарних та соціальних наук Національного університету «Львівська політехніка»
- Віталій Литвин, випускник політології. Нині - доктор політичних наук, професор кафедри політології ЛНУ ім.І.Франка, заступник декана філософського факультету з міжнародного співробітництва, співорганізатор щорічної міжнародної конференції "Партії і вибори".

http://post-ua.info

АНАЛІТИКА ВІЙНА КРИМ НАТО РОСІЯ США УКРАЇНА

Трамп пропонує для завершення війни визнання Криму російським і відмову України від вступу в НАТО, – WSJ

Від ЦПД

КВІ 21, 2025

Шукати

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ

Трамп пропонує для завершення війни визнання Криму російським і відмову України від вступу в НАТО, – WSJ

Проблема проведення президентських виборів в умовах війни: інформаційні, політичні і

Видання Центру політичних досліджень

Кафедра політології ЛНУ ім.І.Франка

Члени кафедри (зліва направо):

Любомир Скочиляс (то я),
професор Віталій Литвин,
доцент Андрій Панарін,
професор Анатолій Романюк,
завідувач,
доцент Ігор Осалчук,
доцент Микола Поліщук,
багаторічний завідувач кафедри

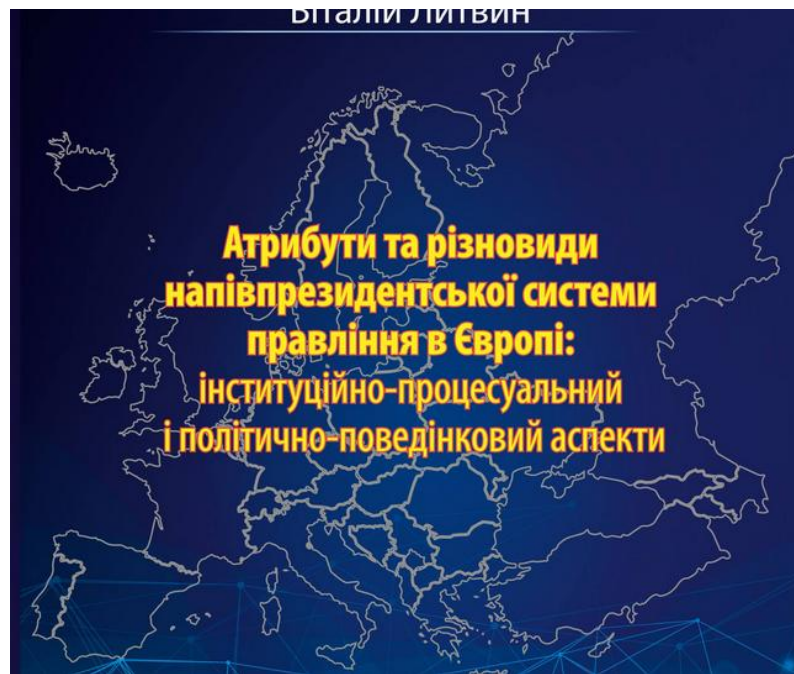
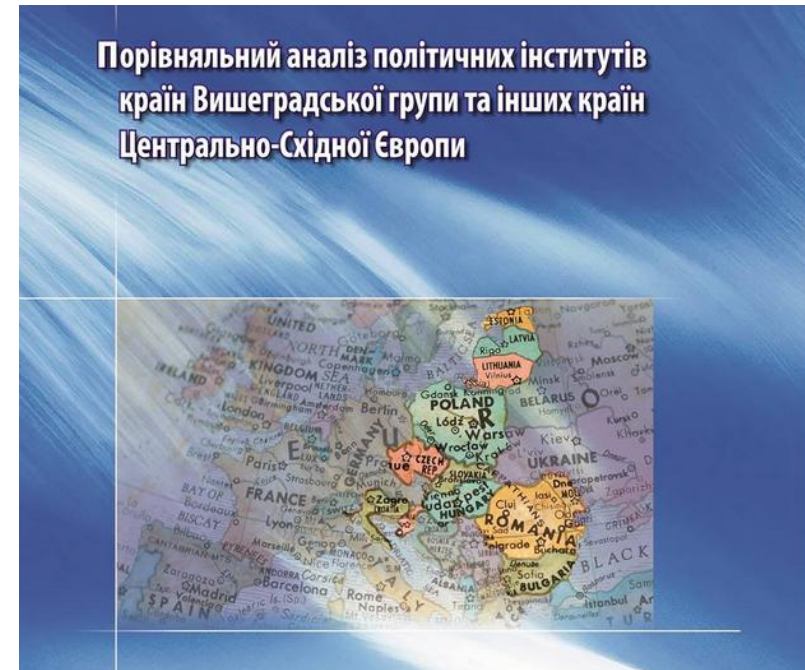
дівчата:

аспірант Олександра Чоловська
лаборант Зоряна Свирид
(не працює зараз)
доцент Ірина Куречко,
доцент Оксана Шурко,
доцент Світлана Була,
доцент Юлія Сліпецька

Студенти

Міжнародна конференція «Партії і вибори»

Конференція проводиться на вшанування пам'яті Юрія Шведи зnanого політолога, політичного аналітика і політтехнолога. Проводиться ця наукова подія, починаючи з 2016 року. Відтак в цьому році має відбутися ювілейна, X конференція.

Міжнародна конференція «Партії і вибори»

Конференція є вагомим подієм у розвитку української політичної науки у тісній співпраці із західними трендами. Під час конференції презентуються результати останніх прикладних політологічних досліджень, на основі яких потім видається збірник матеріалів.

Зміст останнього збірника матеріалів конференції «Партії і вибори»

ЗМІСТ / CONTENT

Передмова / Preface9

Частина 1 / Part 1. Інституційні, партійні та виборчі рамки, чинники й детермінанти структуризації політичного процесу, багаторівневого урядування та членства/інтеграції в ЄС і НАТО: досвід країн Європи для України 13

Юрій Остапеч, Кристина Червеняк. Парламентські вибори 2023 року в країнах Європейського Союзу: аналіз результатів та конфігурацій урядових коаліцій..... 13

Анатолій Ключкович. Словацькі вибори-2023: позиціонування партій і структурування парламенту..... 42

Наталія Марадик, Владіслав Дудінський. Вибори та виборчі системи в Словаччині та їх вплив на формування системи політичних партій 49

Василь Войтович. Закономірності поляризації електорального вибору жителів Словаччини за підсумками парламентської виборчої кампанії 2023 року..... 63

Petr Oskolkov. KOOS Party in Estonia: A russian Electoral Action in the EU in the Wartime 66

Olha Morgunuk. Movement party institutionalization: Why do some parties gain success and others fail?..... 70

Зеев (Володимир) Ханін. Етнополітичні конфлікти в західній Ерец-Ізраель/Палестині у 21 столітті: держава, партії та зовнішні фактори..... 75

Віталій Литвин, Назар Демченко. Ініціювання та наслідки міждержавних конфліктів і війн в умовах різних систем правління: статистичний розріз..... 102

Маркіян Михайлишин. Вплив виборчого чинника на деформацію міжінституційних відносин в напівпрезидентській системі 124

Igor Osadchuk. Непартійні урядові кабінети в контексті функціонування атипової напівпрезидентської системи правління в Грузії (2005–2012 pp.) 128

Юрій Садовий. Політичний та соціально-економічний вектори розвитку держави в умовах і за наслідками війни й кризи: теоретичний контекст 133

Частина 2 / Part 2. Виборчий процес та партійна політика в Україні й інших країнах Європи в умовах війни та невизначеності: інституційні, безпекові та комунікаційні чинники і наслідки 141

Віталій Лебедюк. Партійна політика в Україні в умовах воєнного стану 141

Тарас Радь. Чинники обмеження виборчого процесу та діяльності політичних партій в Україні в умовах російсько-української війни 155

Ярослав Ярош, Антон Бугайчук. Вплив повномасштабної війни на екологічні політичні партії в Україні 172

Степан Рішко. Деформація локальних політичних режимів в умовах повномасштабної російсько-української війни..... 184

Віра Бурдяк, Руслана Клим. Вплив російсько-української війни на діяльність парламентських політичних партій Болгарії 192

Якуб Герольд. Принцип політичної незалежності офіційного спостереження за виборами українських громадських організацій на прикладі парламентських виборів у 2019 р. в Україні 201

Роман Мудрий. До феномена піратських мережевих партій і їхніх виборчих успіхів: на прикладі деяких країн Європи..... 210

Антон Смілевський. Особливості і вияви впливу міжнародних організацій та акторів на виборчий процес на національному рівні: огляд досліджень і реального стану справ..... 217

Мар'ян Мота. «Big Data», демократія та вибори: перспективи і ризики 225

Андрій Панарін. Особливості виборчої комунікації в умовах інформаційного суспільства: на прикладі виборчої кампанії 2019 року в Україні 237

Наталія Дукач. Представництво кримськотатарського корінного народу у політичних партіях України: на прикладі парламентських виборів 2019 року та місцевих виборів 2020 року..... 245

Частина 3 / Part 3. Структурні, організаційні й ідеологічні чинники і рамки функціонування та трансформації партій і організацій громадянського суспільства на різних рівнях політики й урядування в Україні та інших країнах Європи.....250

Анатолій Романюк. Параметри членства в політичних партіях України в контексті скорочення кількості членів політичних партій у країнах Європи..... 250

Михайло Зан. «Посттріанонські етнополітичні трикутники»: особливості політико-партійного представництва угорських етнічних громад у країнах Центрально-Східної Європи..... 257

Петро Габрин. Політико-партійна репрезентація ромської етнічної меншини в парламенті Словачької Республіки (за результатами виборів 2023 року) 273

Ірина Куречко. Результати та наслідки діяльності нових суспільно-політичних рухів в сучасних демократіях: на прикладі Франції..... 285

Marian Lopata. Particularities of the functioning of major regionalist parties of the Autonomous Province of Bolzano and Aosta Valley Autonomous Region in Italy .. 291

Василь Бусленко, Марія Розік. Сучасні суспільно-політичні процеси у Волинській області..... 304

Олександр Радиш. Демократія verus партократія в Словаччині..... 310

Юрій Ліпар. Розвиток громадянського суспільства в умовах конфліктів, криз і війн: концептуальні рамки та теоретичний зріз 322

Оксана Шурко. Проблема толерантності в умовах сучасної української політики.. 330

Валерій Мачуський. Розвиток ідеї соборності України після Революції Гідності.. 333

Назар Демченко. Ризики та перспективи розвитку, реформування чи зміни системи правління в Україні після війни 341

Роман Іващенко. Антиполітика в інституційних та партійних трансформаціях сучасності 350

Тамара Козак. Ієрархія і ранжування міжнародних мов в умовах глобалізації та суспільно-політичних трансформацій у світі..... 353

Мої рефлексії про майбутнє політології в Україні

Однозначно слід повернути політології статусу загальнообов'язкової дисципліни, щоб її викладали на всіх спеціальностях у всіх вишах, При цьому викладання політології (як і інших галузей) має бути виключно прерогативою підтверджених фахівців цієї галузі (освіту, ступінь, навчальні продукти).

Необхідно сформувати навчальну уніфіковану основу підготовки політологів (з використанням українських напрацювань і західних практик) із подальшою реалізацією освітньої спеціалізації.

Працювати над інституалізацією фаху політолога в професійній сфері (розвитку ринку політологічних послуг) на рівні місцевого самоврядування, державного управління, партійного консультування, медіааналітики (медіаблогерства).

Формувати у викладачів, студентів та дотичних кіл бачення політології як широкого освітнього фаху з можливістю роботи в різних суміжних галузях (публічне адміністрування, журналістика, маркетинг, піар, реклама, суспільствознавча педагогіка).

Мої рефлексії про майбутнє політології в Україні

Активізувати пошуки щодо можливостей реанімації неформальної політології (громадської аналітики) у напрямку реалізації інформаційно-просвітницької функції політичної освіти і політичних досліджень.

Розвивати академічну дослідницьку політичну науку шляхом впровадження мотиваційних механізмів і нових форматів проведення досліджень в університетах, сприяння з боку держави розвитку неуніверситетських академічних дослідницьких установ.

Формування інтегрованого середовища фахівців політичної науки (через поглиблення інституалізації співпраці, реалізацію системних публічних заходів і наукових проектів).

Дослідження повинні орієнтуватися на загальносуспільну гносеологічну, просвітницьку, інтелектуальну та прикладну значущість результатів, активно використовувати західні напрацювання, генерувати автентичні підходи і поєднувати квантитативні і квалітативний виміри.

Що пропонує мій штучний інтелект

1. Ренесанс теоретико-філософської політології

У добу data-driven research, think-tankів і policy brief'ів **політична філософія** опинилася на периферії. Але саме вона:

- формує **категоріальний апарат** дисципліни;
- задає **нормативні горизонти** мислення (що є добром, справедливістю, владою);
- дозволяє відрефлексувати **онтологію ідентичності**, нації, держави, суспільного договору.

Що варто зробити:

- запустити **теоретичні семінари** (філософія демократії, неолібералізм, теорії влади);
- створити **платформу діалогу філософів і політологів**;
- впровадити у магістерські програми **тематичні модулі з сучасної політичної філософії** (Rawls, Mouffe, Agamben, Arendt, Foucault, Taylor, Rancière та ін.).

“Якщо ми не маємо своєї теорії — ми змушені реалізовувати чужу практику.”

2. Формування міждисциплінарних хабів

Українська політологія досі занадто сегментована — вона існує або в ізоляції від інших наук, або у «нав'язано-суміжних» програмах. Важливо створювати **реальні простори взаємодії з:**

- соціологією (на рівні емпірики),
- психологією (особливо в політичній поведінці),
- правом (інституційні аспекти),
- урбаністикою та архітектурою (просторове моделювання політики),
- культурологією (політичні міфи, наративи, ідентичності).

3. Підтримка політологічного перекладу і термінології

Для
формування
української
політичної
мови
необхідно:

відновити й осучаснити **переклад класиків і новітніх теоретиків** (з французької, італійської, іспанської, німецької);

створити **відкритий онлайн-лексикон** політичних понять (на кшталт «Stanford Encyclopedia of Political Philosophy»);

ініціювати **спільноти редагування української Вікіпедії** з політологічного контенту.

4. Публічні практики політології

Окрім think-tankів і
університетів, слід сприяти
появі:

- політичних лабораторій при громадах;
- подкастів, блогів, відеолекцій із поясненням складних явищ простою мовою;
- політичних шкіл для старшокласників і неакадемічної молоді (на кшталт «Літніх шкіл демократії»).

Так от:

Сподіваюся, що спільними зусиллями досвідчених науковців, молодих політологів і нової генерації політичних інтелектуалів ми зможемо вдихнути нове життя у цю царину адже:

- **Усвідомлення проблеми – це перший крок до її вирішення.**
- **Усвідомлення потреби – перший крок до її задоволення.**
- **Наявність бажання – підвалина успіху.**

